

Välkommen till

södra Sveriges fågelmarker

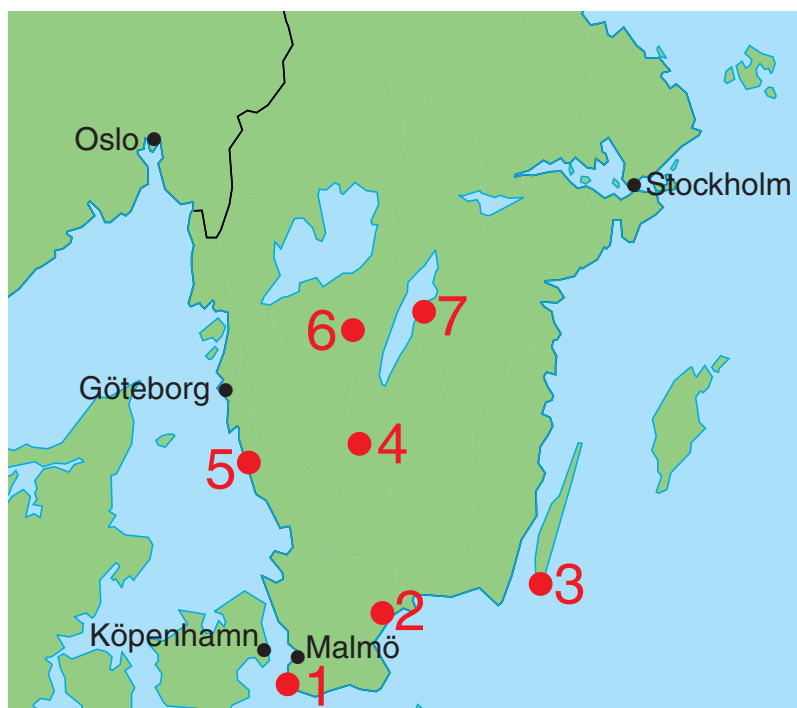

Fågelporten

välkommen ut
i södra Sveriges fågelmarker

I denna broschyr samarbetar sju sydsvenska fågelområden som alla har mycket att bjuda besökaren. De sju områdena är:

1. Falsterbo
2. Kristianstads Vattenrike
3. Ottenby
4. Store Mosse och Draven
5. Getterön
6. Hornborgasjön
7. Tåkern

Fågelskådning som hållbar turism

Ett samarbetsprojekt, delfinansierat av EU:s Nordsjöprogram, om utveckling av fågelrika våtmarker i länderna runt Nordsjön har genomförts under åren 1999–2001. Projektet, med namnet WISP – Wetlands In Spatial Planning, har bl.a. haft till syfte att undersöka möjligheterna att utveckla våtmarkerna som potential för framtida satsningar på hållbar turism. Viktiga ledstjärnor har därvid varit att naturvårderna skall förstärkas, den lokala ekonomin och lokala delaktigheten stärkas och satsningar på information och tillgänglighet för allmänheten utvecklas med inriktning på såväl den nationella som den internationella besökaren.

Projektet har publicerat en basrapport om varje internationellt våtmarksområde, tolv våtmarker i de sex deltagande länderna. Ett av syftena med projektet har varit att producera ett par handböcker. Sålunda har producerats en handbok om hållbar turism vid våtmarker och en handbok om kvalitetssäkring. En populär skrift om de tolv olika våtmarkerna har också publicerats. Produktionen har skett i samarbete med den internationella Ramsar-organisationen. Mer information om publikationerna finns på projektets hemsida www.eurowetlands.com. De svenska våtmarkerna i projektet har varit sjön Östen, Hornborgasjön och Getterön. Särskilda informationsinsatser har också genomförts inom ramen för WISP-projektet. Länsstyrelsen

Halland har varit projektägare med Naturvårdsverket/Hornborgakontoret och de tyska partnererna som projektets styrgrupp.

Inom den svenska projekt delen väcktes idén att starkare lansera Sveriges fina fågelmarker för en bredare publik såväl för svenskar som utlänningar.

Satsningen borde i ett första steg koncentreras på södra Sveriges som ligger inom rimliga avstånd från de tätbefolkade länderna söder om Sverige. De sydsvenska fågelmarkerna har mycket exotiskt att erbjuda för våra naturintresserade vänner i våra södra grannländer. Under senare år har också tillgängligheten till många av våra fågelmarker ökat med informationsanläggningar, nya leder, fågeltorn och fågelgömslen.

WISP-projektet har haft ett fruktsamt samarbete med representanter för flera av södra Sveriges finaste fågelmarker och inte minst med Sveriges Ornitologiska Förening varmed "Fågelporten" har kunnat förverkligas. "Fågelporten" skall ses som portalen till vidare studier av den svenska fågelfaunan med spännande marker som Östersjöns skärgård, de mellansvenska sjölandskapen, Norrlands barrskogs- och myrlandskap och den arktiska fjällvärlden i nordligaste Sverige.

*Per Magnus Åhrén
Projektledare WISP, Länsstyrelsen Halland*

Fågelporten

Redaktör:

Anders Wirdheim, Sveriges Ornitologiska Förening
e-post: anders.w@ornitologerna.se

I redaktionen har även Dirk Harmsen och Per-Magnus Åhrén från WISP ingått.

Omslag: Törnskata. Foto: Lennart Mathiasson/N.

Bilderna på nästa sida visar (medsols uppifrån vänster): Skräntärna (foto: Hannu Kiuttu), röd glada (P-G Bentz), nötkråka (John Larsen), spillkråka (Lennart Mathiasson/N), pungmes (Patrik Olofsson/N), näktergal (Hannu Kiuttu), berguv (Mikael Nord), praktejder (Per-Magnus Åhrén), tranor (Jan Töve/N), tjädertupp (Lars Carlsson), fiskgjuse (Bruno Sundin) och höksångare (Björn-Eyvind Swahn/N).

Fågelskådning i södra Sverige

Södra Sverige har väldigt mycket att bjuda den som är intresserad av natur och särskilt fåglar. På bara någon timma kan man förflytta sig från ett brusande hav med marina arter till ödsliga myrar med stort inslag av nordliga fåglar eller till stora fågelsjöar med mycket rikt fågelliv. I de södra delarna finns också prunkande rika lövskogar av kontinental karaktär och i öster de särpräglade alvarmarkerna på Öland. Kort sagt kan få andra områden i Europa uppvisa samma variation i naturtyper eller ett lika rikt och varierat fågelliv.

Till skillnad från flera länder ute i Europa är Sverige ganska glest befolkat. Det är oftast nära till vildmarken. Dessutom har vi i princip fri tillgång till naturen. Under ansvar, och med undantag av odlade marker, har vi rätt att röra oss fritt i skog och mark, något som inte är givet i övriga europeiska länder.

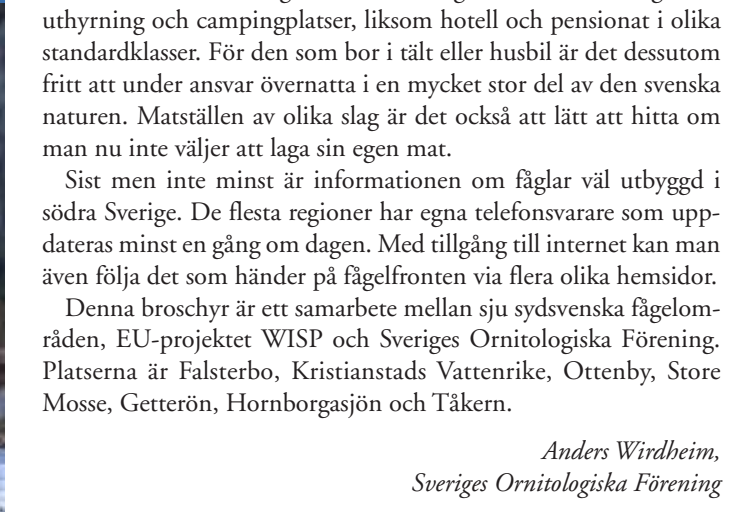
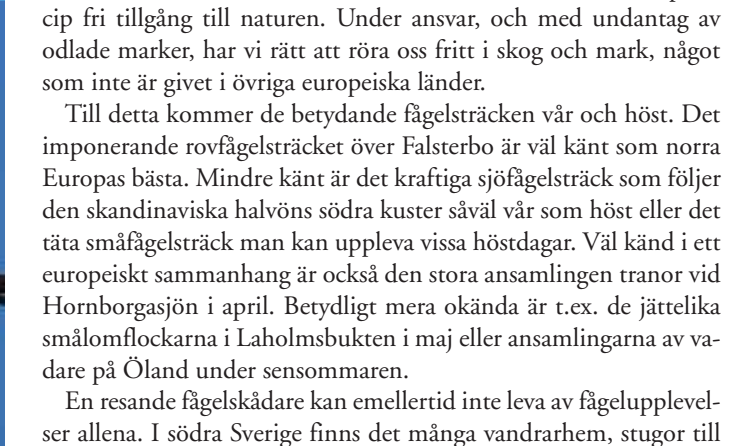
Till detta kommer de betydande fågelsträcken vår och höst. Det imponerande rovfågelsträcket över Falsterbo är väl känt som norra Europas bästa. Mindre känt är det kraftiga sjöfågelsträck som följer den skandinaviska halvöns södra kuster såväl vår som höst eller det täta småfågelsträck man kan uppleva vissa höstdagar. Väl känd i ett europeiskt sammanhang är också den stora ansamlingen tranor vid Hornborgasjön i april. Betydligt mera okända är t.ex. de jättelika smålomflockarna i Laholmsbukten i maj eller ansamlingarna av vadare på Öland under sensommaren.

En resande fågelskådare kan emellertid inte leva av fågelupplevelser allena. I södra Sverige finns det många vandrarhem, stugor till uthyrning och campingplatser, liksom hotell och pensionat i olika standardklasser. För den som bor i tält eller husbil är det dessutom fritt att under ansvar övernatta i en mycket stor del av den svenska naturen. Matställen av olika slag är det också att lätt att hitta om man nu inte väljer att laga sin egen mat.

Sist men inte minst är informationen om fåglar väl utbyggd i södra Sverige. De flesta regioner har egna telefonsvarare som uppdateras minst en gång om dagen. Med tillgång till internet kan man även följa det som händer på fågelfronten via flera olika hemsidor.

Denna broschyr är ett samarbete mellan sju sydsvenska fågelområden, EU-projektet WISP och Sveriges Ornitologiska Förening. Platserna är Falsterbo, Kristianstads Vattenrike, Ottenby, Store Mosse, Getterön, Hornborgasjön och Tåkern.

*Anders Wirdheim,
Sveriges Ornitologiska Förening*

Havsörn.

Ett fågelår i södra Sverige

I stora delar av norra Europa är vintern en tid då fågelskådandet går på sparlåga. Snö, kyla och inte minst isläggning innebär att det är ont om fågel i markerna.

Så kan det också vara i södra Sveriges inre delar. På det sydsvenska höglandet gör ofta vintern skäl för namnet. Det är kallt, bistert och fågelfattigt. Men i slättbygderna och, framför allt, längs kusterna är vintern tvärtom en trevlig tid för fågelskådaren. Det är gott om rovfågel över öppna marker, och längs kusterna finns det här och var större ansamlingar av sjöfåglar. Ett exempel på en kombination är sjön Åsnen i södra Småland. Under senhösten och fram till isläggningen (oftast december) rastar mycket stora mängder storskrakar i sjön. Över de fiskande skrakarna hänger åtskilliga havsörnar. Under senare år har det handlat om uppemot 10 000 storskrakar och 45 havsörnar! Det är ett skådespel som är väl värt ett besök.

Väl värt ett besök är också inlandet i södra Skåne vintertid. Flera ornitologiska föreningar anordnar speciella ”rovfågelresor” med heldagar i trakterna av Fyledalen och Näsbyholm. Dessa resor ger så gott som alltid gott utbyte med flera ex. av både havsörn och kungsörn, åtskilliga röda glador och flera andra rovfågelarter samt därtill ofta stora gåsflockar.

De senaste vintrarna har i södra Sverige dessutom förgyllts av besök norrifrån. Större flockar med sidensvansar är en i stort sett årlig företeelse, men två av de senaste vintrarna (1998–99 och 2000–01) har även fört med sig betydande mängder tallbitar ner till södra Sverige. De flesta vintrar finns det även nordliga ugglor att titta på. Påfallande ofta är dessa stationära under långa tider och blir uppskattade publikmagneter. Sålunda uppehöll sig två fjällugglor strax söder om Malmö vintern 1999–2000, en lappuggla i södra Halland vintern 2000–2001 och ett par hökugglor i Skåne resp. Halland de båda vintrarna. Särskilt vintern 1999–2000 var det dessutom ovanligt gott om sparvugglor runt om i södra Sverige.

Våren kommer normalt tidigt till södra Sveriges kustbygder. Redan i slutet av januari anländer de första grågässen, gravänderna, tofsviporna och sånglärkorna. Det första riktigt stora skådespelet kommer sedan runt månadsskiftet mars–april. Då sträcker hundratusentals ejdrar längs de sydsvenska kusterna mot häckningsplatser i Östersjön och Vita havet. Bland alla ejdrarna finns också åtskilliga praktejdrar. Att befinna sig vid en fin sträcklokal under en bra ejderdag är en fantastisk upplevelse. Om dagen sedan kryddas med en eller flera praktejdrar som på nära håll drar förbi i ejderflockarna, är lyckan näst intill fullkomlig.

Ungefär samtidigt med ejdersträcket kulminerar också sångsvanarnas rastning i södra Sverige. Flockar med sångsvanar finns på många platser men särskilt talrika är de i sjöarna Östen i Västergötland och Tysslingen i Närke. Där är det tusentals svanar samtidigt – ett skådespel för både syn och hörsel.

Redan i mars anländer de första tranorna till södra Sverige. Det är lokala häckfåglar som kommer så tidigt. De riktigt stora mängderna med nordligt häckande tranor låter vänta på sig till början av april. Men då kommer de å andra sidan i flock efter flock in från havet i södra Skåne och fortsätter sedan upp till Kristianstads Vattenrike eller Hornborgasjön där de rastar i tusental innan de fortsätter till norra Skandinavien. Just tranrastningen vid Hornborgasjön är den särklassigt mest publikdragande händelsen under hela fågelvåren. Antalet rastande och dansande tranor brukar vara drygt 10 000, och närmare 200 000 personer njuter av skådespelet varje år.

Betydligt mer i skymundan sker orrspel och tjäderspel liksom uggle-spelet inne i skogsbygderna. Såväl orrspel som ugglelåt kan ofta avnjutas ljudligen på långa avstånd, men vill man se orrspel (för att inte tala om tjäderspel) krävs både lokalkännedom och stor försiktighet.

Under våren kommer den ena flyttfågelvågen efter den andra in över södra Sverige. Det handlar både om lokala häckfåglar och om sådana som skall längre norrut eller österut. Mycket speciellt i detta sammanhang är det smålomsträck som går runt Danmark ner i Kattegatt och vidare in över land i Laholmsbukten i södra Halland. Detta sträck kulminerar i första halvan av maj och gäller fåglar som är på väg till häckningsplatser i Ryssland. Tillsammans med smålommarna ses varje år flera vitnåbade islommar, men frågan är ändå om inte det mest fantastiska är smålommarnas insträck över land i gryningen. Lommarna

Praktejder i sträckande ejderflock på Getterön.

FOTO: MATTHIAS NORDLUND

FOTO: MIKAEL NORD

har då samlat sig till en mycket stor flock, upp till 2200 i en enda flock har setts! Det är som om hela himlavalvet är prickigt av lommar. Just i gryningen, innan solens första strålar har nått marken, drar hela flocken i snabb fart österut mot fjärran mål.

I maj är besök vid de sydsvenska fågelsjöarna som mest givande. Tåkern har norra Europas kanske tätaste bestånd av rördrom. Rördrommarnas dovande tutande och trastsångarnas knarrande sång sätter sin prägel på besöket, liksom skäggesarnas ideliga plingande inifrån vassen. I Hornborgasjön är det kanske snarare doppingarna som är karaktärsfåglar. Sjön hyser Sveriges största koloni av svarthalsad dopping, och med lite arbete (och tur) kan man få se Europas samtliga fem doppingarter. Hammarsjön och Araslövssjön i Kristianstads Vattenrike hyser bland annat häckande svarttärnor och pungmesar. På de hävdade strandängarna är det gott om vadare, och rödspoven är något av karaktärsfågel. Sista utposten för den sällsynta svartbenta strandpiparen finns på Ängsnäset på Falsterbohalvön.

Maj månad är också en tid då många fågelskådare söker sig till Öland. Det som lockar är dels den särpräglade naturen med sitt speciella fågelliv, dels de goda chanserna att få se sydöstliga sällsyntheter. Bland de lokala häckfågeln kan nämnas näktergal, höksångare, halsbandsflugsnappare, kornknarr och ängshök, bland mera regelbundna sällsyntheter rostgumpsvala, rosenstare och dammsnäppa. Men på Öland i maj verkar nästan vad som helst kunna hända i fågelväg . . .

Öland, och särskilt då den östra kusten, är också ett mycket givande resmål under hög- och sensommaren. Då är tusentals och åter tusentals vadarfåglar på väg söderut igen efter genomförd häckning på den arktiska tundran. Många vadare stannar till på östra Ölands omfattande tångbankar för att proviantera. För fågelskådaren är detta en givande tid. Avstånden till fåglarna är ofta korta och man kan bekvämt stå och titta igenom de myllrande flockarna. Det är inte alls ovanligt att en dag på östra Ölands vadarstränder resulterar i fler än 30 sedda arter vadare!

I augusti blir höstflyttningen allt mera påtaglig över hela södra Sverige. Falsterbo allra längst i sydväst är ett givet resmål för fågelskådaren. I gryningen står man på yttersta udden, Nabben, och tittar på småfåglar som drar mot sydväst eller sjöfåglar och vadare som passerar ut från Östersjön. Längre fram på förmiddagen börjar rovfågelsträcket komma igång. Mot slutet av månaden kan det bli mycket givande dagar med framför allt stora mängder bivräkar. En och annan svart stork, någon mindre skrikörn eller annan sällsynt rovfågel kan också krydda anrättningen.

Även under höstens fortsättning är rovfågel- och småfågelsträcket vid Falsterbo mycket givande, men då dominerar ormvräk och sparvhök bland rovfågeln och det är även gott om röda glador. Särklassigt talrikast bland småfågeln är bofinken.

Betydligt mindre känt är att även den halländska kusten och nordvästra Skåne kan bjuda på fint fågelsträck under hösten. Det är när det blåser östliga vindar, helst under längre tid, som fåglarna koncentreras längs den svenska västkusten. Vid sådana tillfällen är det inte ovanligt att man räknar in över en halv miljon sträckande finkar under morgontimmarna vid kusten i södra Halland eller att antalet ormvräkar där eller vid Skånes nordvästkust når ett par tusen. Dåligt känt är också det fina sjöfågelsträcket som under hösten går in från Hanöbukten söder om Kristianstad eller följer kusten runt Skåne.

Fram mot oktober styrs fågelskådarens kosa åter ofta mot Öland. Det är en spännande tid med smak av både Arktis och

FOTO: PER-MAGNUS ÅHRÉN

Kärnsnäppor rastar i tusental under sensommaren.

Sibirien. Från Arktis kommer det stora mängder gäss, främst vitkindade gäss och prutgäss, som rastar på strandängarna eller sträcker förbi i långa band. Från Sibirien kommer små tättingar, t.ex. kungsfågelsångare, taigasångare och brunsångare, som med lite tålmod kan letas fram i buskagen längs den östra stranden.

Hösten är ofta givande även i närheten av de stora fågelsjöarna. Där rastar då stora mängder gäss och tranor. I flockarna med sädgäss kan flertalet övriga europeiska gåsarter hittas, t.ex. den näpna och starkt hotade fjällgäsen. En tidig morgon vid Tåkern i oktober är en fin upplevelse. Från nattkvarteren ute på sjöns vatten flyger gässen i tusental strax över åskådarnas huvuden ut mot åkrarna med den rodande morgonhimlen som fond.

Vissa höstar är mycket givande längs svenska västkusten. T.ex. hösten 1997 då ihållande blåst från väster förde in aldrig tidigare skådade mängder av havsfåglar till kusten. Det är sällsamt att uppleva en fin havsfågeldag med grå liror från södra Sydamerika, tärnmåsar från Kanada och Grönland, bredstjärtade labbar från Sibirien, stormfåglar och havssulor från Nordatlantens fågelberg och fjällabbar från den skandinaviska fjällvärlden!

Framåt senhösten stillnar det i fågelmarkerna. Men just en stilla och klar morgon hörs de första silverklockorna från rymden – vinterns första flock sidensvansar kommer dragande och slår till i en rönn. Då är vintern och årets mörkaste tid nära förestående. Kanske är tallbitar i rörelse även denna vinter . . .

FOTO: MIKAEL NORD

Tallbit på vinterbesök i södra Sverige.

Falsterbonäset

Man beräknar att omkring 500 miljoner flyttfåglar lämnar Norden varje höst. Flertalet flyttar åt sydväst och passerar Falsterbonäset. Under flyttningen undviker fåglarna så länge som möjligt okända eller farliga områden som t.ex. öppet hav. För många fåglar är Östersjön det första svåra hindret att passera under flyttningen. Därför följer de kusterna så länge som möjligt. Detta leder till den mycket stora koncentrationen av flyttfåglar på Falsterbonäset under hösten. Ingen annanstans i Sverige eller ens i Europa kan man se så många fåglar som under en god sträckdag i Falsterbo. Fågelintresserade människor från när och fjärran vallfärdar för att njuta av det storartade skådespel som en fin sträckdag bjuder på. Särskilt uppskattat är rovfågelsträcket.

Falsterbonäset är uppbyggt av sand kring några moränkärnor. Under seklernas gång har området ständigt ändrat form och storlek på grund av vindarnas och havsströmmarnas omflyttning av sanden. Längre var Falsterbonäset ett nästan trädöst hed- och dynlandskap med betade strandängar och magra åkrar. Delar av denna landskapstyp finns fortfarande kvar, men nu med större inslag av skog som planterats som skydd mot jorderosion och sandflykt. Lummiga trädgårdar har blivit allt vanligare i takt med den ökade villabebyggelsen på Falsterbonäset.

De långgrunda stränderna runt Falsterbonäset skapar förutsättningar för en rik organisk produktion, näringsbasen för många djur som lever längs stränderna, inte minst för fåglarna. Delar av Falsterbonäset och Foteviksområdet är upptagna i listan över internationellt viktiga våtmarksområden (Ramsarområden) och finns också med i förteckningen över Natura 2000-områden.

Vintern på Falsterbonäset är vanligen mild och som enda väderstation i Sverige uppvisar Falsterbo en medeltemperatur över fryspunkten under hela året. Såväl längs de isfria kustavsnitten som i dammarna påträffas ofta övervintrande fåglar i

FOTON: P-G BENTZ

stort antal. Bland specialiteterna kan nämnas salskrakarna i Falsterbokanalerna. Största flocken som observerats innehöll över 200 individer! Ute på Måkläppen ses havsörnar regelbundet.

Under våren uppträder flyttfåglarna på Falsterbonäset i mindre antal än under höstmånaderna. Vid sydostliga vindar har näset en viss uppsamlande effekt på flyttfåglar som på bred front passerar Östersjön på sin väg norrut. Regelbundet flyttar ejdrar, prutgäss och vitkindade gäss i tusentals förbi Falsterbo under våren. Även tranor ses ofta under vårsträcket.

Under våren och försommaren ses brandkronad kungsfågel och gulhämpling på Falsterbonäset. Den sistnämnda arten häckar inne i Falsterbo stadskärna. På Ängsnäset har den svartbenta

”Med jämna mellanrum passerar enstaka fiskgjusar, liksom bruna kärrhökar. Plötsligt uppenbarar sig en större helmörk rovfågel tillsammans med ormvråkarna: en mindre skrikörn! Det är samma fågel som sågs för ett par dagar sedan, den gången tillsammans med ytterligare två mindre skrikörnar och en ormörn!

Vid middag händer det äntligen. I fjärran upptäcker vi en flock vråkar på flera hundra individer, som på typiskt bivråksmanér håller tätt samman. Nu kommer de igen, man undrar hur långt de har flugit, var de startade. Snart är de ovanför oss i tysta jätteskruvar. Allt fler tillkommer, och i strömmen av bivråkar upptäcks inte mindre än tre örnar, ingen av dem identisk med den som sågs tidigare under dagen.

Hela eftermiddagen bjuder på en oändlig ström av bivråkar (det blir till sist drygt 3000 under hela dagen). Och därtill hundratals sparvhökar, flera bruna kärrhökar, fler fiskgjusar och faktiskt också dagens femte mindre skrikörn!”

*Ur fågelstationens dagboksanteckningar 26 augusti 1989
(Klaus Malling Olsen)*

strandpiparen sitt sista fäste i Sverige. Varje vår häckar runt 100 par skärfläcka på Landgrens holme vid Skanörs hamn.

Fram till midsommar är näktergalen och härmsångaren inte ovanliga i sångfåglarnas kör.

Redan runt midsommartider inleds "höststräcket", när måsar, tärnor, vadare och ungstarar i många tusental drar söderut förbi Nabben medan badgästerna väntar på att vattentemperaturen skall stiga. Det är emellertid först i början av augusti som det egentliga höststräcket kommer igång. Verksamheten vid Falsterbo Fågelstation är då i full gång och lövsångare samt rörsångare dominerar i ringmärkningsstatistiken. Samtidigt blir gulärlorna och trädpiplärkorna allt vanligare ute på golfbanorna. I mitten av augusti passerar de första bivråkarna och de bruna kärnhökarna blir allt vanligare. I slutet av augusti dyker de första mindre skrikörnarna upp i vråkskruvarna.

	1999	Mv 1986-98
Bivråk <i>Pernis apivorus</i>	5522	4985
Brun glada <i>Milvus migrans</i>	7	7
Röd glada <i>Milvus milvus</i>	1183	628
Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>	19	10
Ormörn <i>Circaetus gallicus</i>	1	0
Brun kärnhök <i>Circus aeruginosus</i>	1078	682
Stäpphök <i>Circus macrourus</i>	2	0
Blå kärnhök <i>Circus cyaneus</i>	180	206
Ängshök <i>Circus pygargus</i>	10	10
Duvhök <i>Accipiter gentilis</i>	13	45
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	30072	15299
Ormvråk <i>Buteo buteo</i>	18502	10544
Fjällvråk <i>Buteo lagopus</i>	254	1120
Mindre skrikörn <i>Aquila pomarina</i>	1	5
Större skrikörn <i>Aquila clanga</i>	3	0
Kejsarörn <i>Aquila heliaca</i>	1	0
Kungsörn <i>Aquila chrysaetos</i>	3	2
Fiskgjuse <i>Pandion haliaetus</i>	413	239
Tornfalk <i>Falco tinnunculus</i>	611	404
Stenfalk <i>Falco columbarius</i>	262	197
Lärfalk <i>Falco subbuteo</i>	58	40
Pilgrimsfalk <i>Falco peregrinus</i>	40	28
Totalt:	58235	34160

Flyttande rovfåglar över Falsterbonäset hösten 1999 samt genomsnittet för höstarna 1986-1998.

FOTO: JENS B. BRUN

De senaste åren har fler än 1000 röda glador noterats på hösten.

September och oktober är de stora rovfågelmånaderna. Ormvråkarna avlöser bivråkarna samtidigt som glador och fjällvråkar blir allt vanligare över Ljungen. Rovfågeln har sin sträcktopp mitt på dagen. Skanörs Ljung är platsen för "njutaren" som vill ha god uppsikt över annalkande rovfågelflockar och samtidigt kunna se dem under lång tid. För "kryssaren" som bara behöver sekunder för att artbestämma rovfågeln och som kanske vill ha exakta antal på alla de arter som passerar under dagen, är Falsterbokanalens att föredra som observationsplats.

I gryningen är Nabben den givna observationsplatsen. I svag motvind passerar duvor, ärlor, finkar och sparvhökar på låg höjd medan änder, vadare och tärnor i hundratal rastar i det grunda vattnet runt Måkläppen. På väg tillbaka från udden passerar fyrträdgården. Här och i Flommens vidsträckt vassar pågår fågelstationens ringmärkningsverksamhet för fullt. Att försiktigt spana in mellan trädstammarna kan utöka dagens artlista. Ugglor och hackspettar uppträder vissa år invasionsartat och har en förkärlek för den vildvuxna fyrträdgården. Visa hänsyn och stör inte fågelstationens personal. Gå absolut inte in i fyrträdgården!

På väg till Ljungen och rovfågeln kan ett besök på Skanörs revlar eller Knösen vara givande. Stora mängder änder, vadare, tärnor och måsar kan ses längs de långgrunda stränderna och i trädningen ytterst på Knösen kan allehanda småfåglar rasta.

För många besökare blir rovfågelskådningen på Ljungen dagens höjdpunkt, men Falsterbonäset har mycket att erbjuda den fågelintresserade hela dagen – året runt.

FALSTERBO KURSGÅRD

- HÖLLVIKEN -

Bekvämt boende och god mat till låga priser
- rakt under flyttfågelsträcket vid Falsterbokanalens

Falsterbo kursgård,
Box 41, Ljungvägen 1,
236 21 Höllviken
Tel. 040-45 38 05 Fax. 040-45 65 34
falsterbo.kursgard@swipnet.se
www.fbu.se/falsterbo

Ängavallens Gård

- en upplevelse för alla dina sinnen

N. Håslövs by, 235 91 Vellinge,
3 km söder om Vellinge vid E6an,
Tel: 040-42 32 50 Fax: 040-42 33 40
E-post: angavallen@angavallen.se
Hemsida: www.angavallen.se

VIKINGAR VID FOTEVIKEN

En levande vikingaby vid fågelstråken i Falsterbo
Vandrarhem med 42 bäddar
Fotevikens museum www.foteviken.se

Besök i Falsterbo?

Bo billigt och bra på Falsterbo fågelstation!

Guidning för grupper efter bokning

info: www.skof.se/fbo/fbo.htm

Axplock ur Vattenrikets fågelfauna

Rördrom 8–10 par

Röd glada 5 par

Havsörn 10–20 inland, 20–30 kust vintertid

Ångshök 2 par

Aftonfalk enstaka vår–försommar

Trana 2000–5000 vårrastande

Brushane 35–40 par

Rödspov 65 par

Skräntärna regelbunden

Svarttärna ca 50 par

Fältpiplärka 5–10 par längs kusten

Vassångare 2–3 sjungande hanar

Flodsångare 3–5 sjungande hanar

Pungmes ca 10 par

Gulhämpling 15–25 par vid Åhus

Rosenfink minst 15 sjungande hanar

Kristianstads Vattenrike

Kristianstads Vattenrike omfattar Helgeåns nedre avrinningsområde och de kustnära delarna av Hanöbukten. De centrala delarna längs Helge å med Araslövssjön, Hammarsjön och sumpskogarna vid Egeside bildar ett ca 8000 ha stort s.k. Ramsarområde. Här finns också ett Ekomuseum som består av ca 25 besöksplatser, där olika våtmarksmiljöer förklaras i små utställningar eller görs tillgängliga med hjälp av fågeltorn, gömsle, spångade leder m.m.

Helge å och slättsjöarna i Kristianstads Vattenrike kantas av

FOTO: PATRIK OLOFSSON/N

Rödspoven och pungmesen (infälld ovan) finns i Vattenriket.

FOTON: PATRIK OLOFSSON/N

vidsträckt inlandsstrandängar, igenväxningsmarker och sumpskogar. Från vassar och videbuskmarker ljuder en mäktig kör av näktergalar, kärrensångare, gräshoppsångare och rosenfinkar – allt till ackompanjemang av rördrommens bastoner. Regelbundet hörs även såväl vassångare som flodsångare i området. Genom slätter och bete hålls ängsmarkerna öppna till förmån för häckande vadare och simänder. Här har rödspoven sitt enda fäste i Skåne. Brushane häckar sida vid sida med skedand och årtå. Vit stork har introducerats och häckar nu åter i området.

”Samtidigt som morgonsolen tänds strandängens miljoner daggpärlor vandrar jag ut på Håslövs ängar, en knapp mil sydost om Kristianstad. Majmorgonen är kall och klar. En fiskgjuse ryttlar över det grunda vattnet i strandkanten och ett tiotal svarttärnor flyger lågt längs den översvämmade maden. Skedänder och årtor uppvaktar ivrigt sina honor och knappt 50 meter därifrån tar en vit stork dagens första groda. Över ängarna störtar brummande enkelbeckasiner ner från skyn och storspovens drill ljuder från flera håll. Ett brokigt följe med brushanar lösgör sig vid horisonten och likt en hastigt utslagen blombukett väller fåglarna in på spelplatsen med utspända plymer. Ett gnälligt följe med rödspovar drar fram i vinglig spelflykt. Kopparfärgade bröst och vita vingband glöder för en kort stund mot klarblå himmel innan fåglarna gör en vinande störtdykning och landar i ett lysande hav av kabbelekor.”

Vit stork häckar åter i Vattenriket.

Skärgårdskusten norr om Åhus bjuder vintertid på magnifika ansamlingar av havsörnar. Upp till 40 örnar har setts samtidigt längs kusten. När våren kommer intar vitkindade gäss, skärfläckor och skrântärnor sina häckningsplatser.

Åspet söder om Åhus hamn, är en viktig rastplats för arktiska vadare sommar och höst. I lagunen rastar änder och i vassarna finns skäggmesar. Åhus är Sveriges starkaste fäste för gulhämplingen. Här kan man med fördel kombinera fågelskådning och badliv i anslutning till den milslånga sandkusten.

I tallskogen längs kusten häckar spillkråka och tofsmes. Sanddynsområdena och hedarna utgör häckningsmiljöer för fältpip-lärka och trädlärka.

Hela området är rikt på rovfåglar under hela året. Röd glada, som är väl spridd, och fiskgjusen, som är knuten till sjöar, häckar med många par. Under vinterhalvåret rastar regelbundet 15 000 – 25 000 gäss av flera olika arter på Kristianstadsslätten.

Det är möjligt att köpa **fiskekort** som gäller för hela området, med undantag för vissa fågelskyddade områden. Likaså kan man åka guidade tvåtimmarssturer med **Flodbåten** under sommarsäsongen. Turistbyrån har mer information om både fiskekort och Flodbåten.

Havsörnen är en vanlig syn vintertid.

INFORMATION

- **Vattenrikets hemsida**

www.vattenriket.kristianstad.se är ett måste, för alla som vill veta mera. Bl.a. finns där listor på alla häckande och rastande fågelarter i Ramsarområdet. Från och med i höst kommer vi att etablera ett nytt kontor i anslutning till vår verksamhet, ”MAB-candidate office” (Man and Biosphere programmet kopplat till UNESCO).

- **Turistinformation**

med kartor, foldrar, flodbåt, fiskekort, övernattnin m.m.: Kristianstads Turistbyrå, tel. 044-12 19 88, fax 044-12 08 98. e-post: touristinfo@kristianstad.se

- **Övergripande information:**

Ekomuseum Kristianstads Vattenrike, Kristianstads kommun, 291 32 Kristianstad. Tel. 044-13 64 80, 044-13 64 83. e-post: sven-erik.magnusson@vattenriket.kristianstad.se

Bokning:
Degeberga Stugby,
tel. 044 - 35 00 60
fax 044 - 35 00 06

Välkommen till ett stycke otroligt vacker natur i Skåne! Till Degeberga och Forsakar. Här finner du Degeberga Stugby med det idealiska läget vid foten av Linderödsåsen. Hela året om kan du bo hos oss i en fullt utrustad stuga med öppen spis eller i vårt fräscha vandrarhem. Välkommen till Degeberga - med närhet till ett stort antal golfbanor!

www.debergastugby.se

Helge å camping

Mitt i Kristianstads Vattenrike
Camping och stugor
– uthyrning kanoter och båtar

Tel. 044-23 19 40 Fax: 044-23 19 42

www.helgea.se

**Vi bokar
Ditt boende!**

**Stugor, Vandrarhem, Hotell,
Bed & breakfast, Camping,
Lägergårdar, Bo på lantgård,
Pensionat m.fl.**

Kristianstads Turistbyrå

Tel: 044-12 19 88 Fax: 044-12 08 98

Åhus Turistbyrå

Tel: 044-24 01 06 Fax: 044-24 38 98

e-post: touristinfo@kristianstad.se
www.kristianstad.se

Välkommen till Åhus Camping

En grön och skön familjecamping

- 416 st. el-platser för husvagn •
- 20 st. 4-bädds stugor •

Kolonivägen 59, 296 33 Åhus
Tel. 044-24 89 69 Fax 044-24 35 23

Stugor att hyra!

Stugförmedling Åhus Turistbyrå
Stugor i Kristianstadsbygden/
Kristianstads Vattenrike

Tel. 044-24 01 06, 24 00 11 Fax: 044-24 38 98

www.kristianstad.se

e-post: touristinfo.ahus@kristianstad.se

Fyren "Länge Jan" i fyrsamhället längst ut på udden. Till höger utsikt från fyren över Schäferiängarna och den östra stranden.

Ottenby naturreservat Ölands södra udde

För att hitta till Ottenby naturreservat klarar du dig bra med den världsatlas du har i din fickalmanacka! Man svänger helt enkelt till höger när man kommit över bron från Kalmar. Sedan kör man ca 60 km eller tills man börjar bli blöt om fötterna . . . Längre än så kan man nämligen inte komma. Bättre än så kan det helt enkelt inte bli.

Ölands södra udde är kort och gott ett ornitologiskt eldorado. Givetvis var det inte en slump som gjorde att man 1946 startade en fågelstation på denna unika plats. Och det är inte heller någon tillfällighet att reservatet varje år besöks av flera tusen fågel-skådare. Platsen har allt som behövs för att locka till sig miljon-tals skandinaviska och ryska fåglar – det geografiska läget, klimatet, den tusenåriga, obrutna hävden och den berömda "ö-effekten".

Trötta fåglar, som på våren flugit 300 km över öppet hav, bok-

FOTO: BJÖRN-EYVIND SWAHN/N

Höksångaren sjunger i buskagen runt Ottenby lund.

stavligen "sugs" ned mot de inbjudande träden i det gamla fyrsamhället. Eller till det dignande skafferi som den sank, frodiga strandängen i öster erbjuder.

På hösten fungerar ön som en "tratt" – fåglarna tvekar inför den långa etappen över havet ned till kontinenten. De inväntar rätt flygväder och passar på att fylla på "bränsle". Hela tiden får de sällskap av reskamrater norr- och österifrån.

Den ornitolog som har förmånen att kunna besöka Öland ofta, finner att alla årstider har sina begivenheter. Det samma gäller den som har fler intressen än bara fåglar – blommor, lavar, svampar o.s.v. Men för den som tvingas ransonera sina besök på Öland, blir det ändå viktigt att välja bästa tidpunkt.

1 – 15 maj

De riktigt stora mängderna av skandinaviska och arktiska fåglar passerar. Artrikedomen är stor och flertalet av Ölands häckande

FOTO: HANNU KIUTTU

Näktergalen hör till södra Ölands verkliga karaktärsfåglar.

sällsyntheter återvänder via Ottenby, t.ex. ängshök, höksångare, halsbandsflugsnappare, mindre flugsnappare och rosenfink. Bland rastande nordliga arter kan nämnas blåhake, lappsparv, videsparv och ibland även dvärgsparv.

15 maj – 5 juni

Antalet individer minskar till förmån för en raritetstopp med tillfälliga gäster från sydöstra och östra Europa. Regelbundet ses t.ex. aftonfalk, rosenstare, östliga törnskator och lundsångare. Artrikedomen är fortfarande stor även i övrigt och de på Öland häckande fåglarna låter sig lätt beskådas. Förutom de redan nämnda häckfåglarna kan nämnas kornknarr, sommargylling, näktergal och härmsångare. Denna period är också botaniskt intressant med bl.a. många arter blommande orkidéer.

20 juli – 10 augusti

De arktiska vadarna börjar nu dra söderut i stora mängder. Tågordningen är oftast först honorna, sedan hanarna och, fram på höstkanten, ungfågeln. Vid rätt väder samlas vadarna på tångbankarna längs hela östra Öland och är då mycket lätta att beskåda. Det här är en period på året då den fågelintresserade med gott samvete kan lämna resten av familjen på en badstrand eller bland Ölands många turistattraktioner . . . Med lite envishet kan fortfarande de flesta öländska rariteterna lockas fram ur snären.

1 september – 25 oktober

Det mäktiga höststräcket kulminerar runt den 15–20 oktober, då också extrema rariteter från den ryska taigan blandar sig med mängderna av skandinaviska fåglar. Regelbundet ses t.ex. större piplärka, östliga stenskvättor, kungsfågelsångare, taigasångare och brunångare.

Livet i övrigt?

Ja, du vistas i ett av Unescos nyutnämnda s.k. världsarv. Här har människans 6000-åriga historia danat en kultur- och naturmiljö som saknar motstycke. Invid reservatet finns Ottenby Vandrarhem där du kan bo billigt men trevligt. Vill du höja standarden något får du bege dig 15 km norrut till Brukshotellet i Degerhamn och vill du kombinera din semester på Öland med riktigt bekvämt boende och kulinarisk mat, rekommenderar vi Halltorps Gästgiveri 90 km norrut, strax söder om Borgholm. På Ölands södra udde finns en vacker utställning om fågelflytt-

FOTO: BRUNO SUNDIN

Kragtrapp i oktober 1974, en av många rariteter vid Ottenby.

ning, den välrenommerade restaurangen Fågel Blå, en 42 meter hög fyr och en berömd fågelstation som bl.a. erbjuder förbeställda ringmärkningsguidningar. Dessa anläggningar drivs av Sveriges Ornitologiska Förening.

En bit norrut längs ostkusten, närmare bestämt 19 km, ligger Stenåsa med föreningens butik Naturbokhandeln. Där kan du köpa böcker, kikare och annan friluftsutrustning, äta på restaurangen Stenhusa Krog och/eller bo på Stenhusa Bädd med vandrarhemsstandard.

INFORMATION

Ottenby Naturum tel. 0485-66 12 00
Ottenby fågelstation tel. 0485-66 10 93
www.sofnet.org/ofstn/index.html

Sveriges Ornitologiska Förening tel. 08-612 25 30
www.sofnet.org

Naturbokhandeln tel. 0485-441 00
www.naturbokhandeln.com

Nedan: Vitkindade gäss med Ottenby Lund i bakgrunden.

FOTO: ANDERS WIRDHEIM

Store Mosse Nationalpark

Blandningen av nordliga och sydliga skandinaviska häckfåglar karakteriserar fågellivet i Store Mosse nationalpark. Intrycket av att befinna sig på en lappländsk myr med spelande småspov och dvärgbeckasin kontrasterar med häckande slättsjöarter som skedand och årta i nationalparkens fågelsjö, Kävsjön. Ett bra utbud av leder gör det lätt att komma ut på mossen där småspov häckar, en av ett fåtal häckplatser söder om fjällkedjan.

Samtidigt ger milslånga leder i skogarna besökaren chans att finna arter som tofsmes, spillkråka, pärluggla, m.m. Vid Södra Svänö möter man ett kulturlandskap med hamlade lövträd och betade hagar. Vaksamma nötkräkor, enstaka göktytor, flugsnappare och sångare trivs här. Orre är vanlig i hela nationalparken, medan tjäder spelar på ett fåtal platser i södra delen, där Lövä är en bra utgångspunkt.

FOTO: BRUNO SUNDIN

Fiskgjusen fiskar regelbundet både i Kävsjön och Draven.

FOTO: LENNART MELLGREN

Orrspelet är ett karakteristiskt inslag på Store Mosse.

Säsongen vid Kävsjön tar fart i mars med tranor, rastande stor- och salskrakar samt simänder. I april kommer vadarna med häckfåglar som enkel- och dvärgbeckasin, grönben, rödbena, gluttonäppa, stor- och småspov samt brushane. Fiskgjuse häckar i omgivningarna och fiskar regelbundet i sjön.

Från det stora fågeltornet vid huvudparkeringen har man bäst överblick över sjön medan det mindre tornet ger bättre kontakt med fåglarna. Dvärgbeckasin häckar vid flera platser i nationalparken och spelar under sena kvällar i april och maj. För sommarbesökaren finns chansen att uppleva spelet under den andra spelperioden som inleds i slutet av juni.

Under sensommaren rastar arktiska vadare utmed sjöns stränder och i augusti dyker de första blå kärhökarna upp. Framåt slutet av oktober anländer de första kungs- och havsörnarna.

Från november till mars utfordras örnarna på södra delen av mossen, där de kan observeras från ett gömsle.

221 arter är observerade i nationalparken och bland övriga häckfåglar återfinns bl. a. sångsvan, kricka, storskrake, vigg, lärkfalk, brun kärrhök och trana. Tillfälligt ses bl.a. mindre sångsvan, alfågel, aftonfalk, myrsnäppa, rödspov, dvärgmå, hökuggla och större korsnäbb.

Draven

Draven ligger ca 5 km SO Reftele samhälle. Efter en nyligen genomförd restaurering med invallning, vattenståndshöjning och vegetationsbekämpning har sjön återfått sin karaktär som slättsjö i gammalt kulturlandskap. Sjön kan nu betecknas som en fågelokal av högsta betydelse.

Södra delen av sjön har största klarvattenytan. Här uppehåller sig också som regel de största mängderna fågel. Beroende på ljusförhållandena har man från fågeltornet vid Fridsnäs eller Kinnaberg fin utsikt över detta område.

Norra delen av sjön utgörs i huvudsak av låg sumpmarksvegetation, vassruggar, grävda kanaler och åmynningar, och är fina marker för rallar och sumphöns. I mellersta och östra delen av sjön finns en rik mosaik av vattenspeglar, vilka lättast avspans från offerkullarna på sjöns östra sida (liten P-plats finns utmed vägen i Hamra by).

Västra sidan består av betade strandängar, med ett litet klarvatten utanför fågeltornet i Väcklinge. Jordbruksmarkerna söder om Draven ända ut till Norra Bolmen utgör en betydelsefull rastplats för bl.a. tranor och gäss. Vid bägge tornparkeringarna finns toaletter och vid Fridsnäs och Kinnaberg finns dessutom grillmöjligheter. Vid Kinnaberg finns ett vindskydd för övernattnig. Det går även en 9 km lång vandringsled runt sjön.

Draven blev riksbekant, då ett sångsvanpar började häcka i sjön 1958 – en av de första häckningarna i Sydsverige i ”modern” tid. Sångsvanen har sedan dess häckat så gott som varje år.

239 arter är observerade vid Draven och bland de häckande arterna kan nämnas: rördrom 1–2 par (tre tutande vissa år), smådopping (tillfälligt), sångsvan 1–3 par, grågås ca 10 par, årtå flera par, brun kärrhök 1–2 par, sothöna ca 100 par, trana ca 10 par, en skrattnåskoloni på >1000 par, samt dvärgbeckasin som årligen spelar och eventuellt häckar. Dessutom har följande tillfälliga gäster iakttagits vid sjön under årens lopp: gråhakedopping, svarthalsad dopping (årlig), rallhäger, ägretthäger, svart

FOTO: LENNART MATHIASON/NOSSHILM

Spillkråkan häckar i skogarna runt Store Mosse.

stork, vit stork, spetsbergsgås (årlig), fjällgås, ljusbukig prutgås, snatterand (möjligen häckande), vitögad dykand, röd glada (trolig häckare i området), brun glada, stäpphök, ängshök, aftonfalk, jaktfalk, vaktel, kornknarr, skärfläcka, fjällpipare, myrsnäppa, dubbelbeckasin, rödspov, smalnäbbad simsnäppa, dvärgmå (årlig), tretåig mås, skrântärna, vitvingad tärna, svarttärna (årlig), turturduva, berguv, hökuggla, jorduggla, härfågel, berglärka, större piplärka, näktergal, gräshoppångare, flodsångare, vassångare, lundsångare, mindre flugsnappare, skägges, pungmes, sommargylling, svartkråka, gyllensparv och videsparv.

INFORMATION

Välkommen till en intressant och livskraftig region med egen nationalpark och spännande fågelsjöar. För vidare information om besöksmål, aktiviteter, boende m.m., kontakta:

Gislaveds Kommun tel. 0371-810 00

Gnosjö Kommun tel. 0370-33 10 41

Vaggeryds Kommun tel. 0393-781 50

Värnamo Turism tel. 0370-188 99, fax 0370-157 11

e-post: info@visit-varnamo.com;

www.visit-varnamo.com

FOTO: SVEN JOHANSSON

Sommaren 2001 sjöng denna gyllensparv vid Draven.

FOTO: LENNART MELLGREN

Pärlugglan hörs under våren i skogarna runt Store Mosse.

Getteröns naturreservat

Getteröns naturreservat utgör en del av de vidsträckta havsstrandängarna, som dominerar mellersta Hallands kust. Reservatet ligger på promenadavstånd, endast några km från Varbergs centrum och 70 km söder om Göteborg.

Sedan tillkomsten av Getteröns Naturum 1995 har reservatet blivit lättillgängligt för den breda allmänheten med nya fågelgömslen och obsplatser. Getteröns naturum är öppet dagligen under vår–höst och på helger under vinterhalvåret. Här finns en utställning om våtmarksfåglar, en webkamera on-line, konferensanläggning, konstgalleri, guidningar, promenadslinga, kafé samt butik med försäljning av kikare och fågelböcker m.m.

Getterön domineras av låglänta havsstrandängar som tillförs mycket näring från vattendrag och från havet vid högvatten. Detta ger bra födounderslag för områdets alla häckande och rastande våtmarksfåglar. Under en restaurering av reservatet 1992–93 anlades ett tiotal häckningsöar, som nu hyser ett stort antal häckfåglar, bl.a. Getteröns symbolfågel skärfläcka.

FOTO: MIKAEL NORD

Sumpvipa (t.b.) juli 1997, en av många rariteter på Getterön.

FOTO: PER-MAGNUS ÅHRÉN

Skärfläcka häckar med drygt 100 par i reservatet.

Karakteristiska häckfågelarter på de öppna strandängarna är skärfläcka, rödspov, tofsvipa, rödbena, brushane, strandskata, större och mindre strandpipare och gulärta. På öarna häckar skrattnås (2 500 par), fisktärna, småtärna, gravand, skedand, snatterand, årta och kricka. I vassarna häckar grågås, sothöna, rörhöna, vattenrall, rörsångare, skägges och brun kärnhök. Regelbundet avputrulleras reservatet av jagande pilgrimsfalk från några av de närbelägna häckningsplatserna.

Getterön är en av Sveriges främsta fågellokaler med inte mindre än 327 observerade fågelarter. Få platser i Sverige eller rent av i Europa står med en lika imponerande artlista. Av ovanliga gäster kan nämnas fregattfågel, större lira, gulnäbbad lira, medelhavslira, mindre bergand, stäppörn, rödvingad vadarsvala, svartvingad vadarsvala, amerikansk tundrapipare, stäppvipa, sumpvipa, rödhalsad snäppa, större beckasinsnäppa, mindre gulbena, trädmås, ringnäbbad mås, rosenmås, kärrtärna, spetsbergsgrißla, tornuggla, fjälluggla, orientseglare, alpseglare, vattensångare, fältsångare, bergstaigasångare och rosenstare.

Februari – mars

I februari anländer de första flyttfåglarna med de milda sydvästliga lågtrycken. Det är flockar av starar, sånglärkor, tofsvipor, gravänder och grågäss. Mot slutet av mars kommer nästa våg av flyttfåglar – gäss, trastar, bofinkar, strandpipare, strandskata och de första skärfläckorna. Ute till havs drar pärlband efter pärlband av ejdrar förbi mot häckningsplatser i Östersjön. I inlandets skogar spelar spillkråkan och ugglorna (berguv, sparvuggla och pärluggla) mest intensivt från slutet av mars.

April – maj

Getteröns naturreservat fylls nu i snabb takt på fåglar. Skrattmåskolonin blir fulltalig i början av april och mot slutet av månaden kan tärnorna också avnjutas på bekvämt avstånd från gömslena. Tofsvipans dunungar ser dagens ljus första veckan i maj och ett par veckor senare skärfläckans ungar. Samtliga simandarter och stora mängder arktiska vadare rastar tillsammans med rariteter som citronärsla, svarthuvad mås, vitvingad tärna etc.

Juni – juli

I första halvan av juni drar ungfåglarnas uppväxt uppmärksamhet. I odlingsbygden runt Getterön är det främst nattsångarna som lockar fågelskådaren – kornknarr, vaktel, nattskärra, träd-lärka och någon enstaka flod- eller busksångare. Bra dagar kan flockar med tusentals vadare ses i månadskiftet juli–augusti.

Augusti – oktober

Upp till 5 000 simänder rastar under större delen av augusti. Också gässen anländer i slutet av augusti för att kulminera under september–oktober med flera tusen av ibland Europas samtliga arter. Vid västliga stormar ses regelbundet tretåig mås, stormfågel och havssula i större antal. Regelbundet men i färre antal ses också labbar, klykstjärtad stormsvala, grälira och mindre lira.

November – februari

Nu drar ofta de riktigt nordliga arterna ner till Getterön. Skär-snäppor dyker upp utmed kusten. Vissa år ses hök- och fjällugglor. Havsörnarna ses ofta dagligen liksom de jagande pilgrimsfalkarna. När kylan blir hård koncentreras många fåglar vid kanalen. Då kan man från kaféets fönster avnjuta kungsfiskare, rördrom, vattenrall, salskrake, smådopping och sångsvan. Det är inte många kaféer som slår det! Vintertid ses ofta ibland någon vittrut och vitvingad trut samt svartnäbbad islom.

Besöksområden nära Getterön

Utmed Hallandskusten, som präglas av vidsträckta havsstränder och ängar omväxlande med Sveriges bästa badstränder, finns ett stort antal fina fågellokaler med bra besöksanläggningar.

Kungsbackafjorden. I fjorden finns en vacker arkipelag med ca 30 öar. Bäst tid för besök: vadare i april–maj, gäss i september–oktober. 35 km norr om Getterön.

FOTO: MIKAEL NORD

Skräntärnan är regelbunden under sommaren.

Bättafjorden. 15 km norr om Getterön. Fågelorn. Stort antal häckande vadare bl.a. skärfläcka, rödspov och kärrensäppa.

Gubbanäsan. 2 km väster om Getteröns naturreservat. Utmärkt plats för havsfågelskådning.

Galtabäck. Fågelorn. 10 km söder om Getterön. Bra rastlokal för vadare och änder. Bäst tid april–maj och juli–oktober.

Morups Tånge. Kanske västkustens bästa rastlokal för vadarfåglar. Bäst tid april–maj och juli–oktober, men egentligen bra hela året. Bra lokal vintertid för vittrut och vitvingad trut.

Källstorps våtmark. 30 km söder om Getterön strax väster om motorvägen E6. Anlagd våtmark med rikt fågelliv. Fågelorn.

Påarp/Trönninge ängar. 75 km söder om Getterön. Fågelorn och gömsle. Stora mängder vadare, änder och gäss på flyttning april–maj och juli–oktober. I *Labolmsbukten* stora mängder sjöfåglar höst – vinter – vår. Bra lokal för havsfågelskådning.

INFORMATION

Getteröns Naturum

Information om aktiviteter, öppettider, fågelobservationer etc., tel. 0340-875 10. www.getteron.com

Varbergs Ornitologiska Förening

Erbjuder övernattning till vandrarhemsstandard med utsikt över reservatet, tel. 0340-150 10.

Länsstyrelsen Halland

Information om Getteröns naturreservat och Hallands läns övriga naturreservat., tel. 035-13 20 00. www.n.lst.se

Turistinformation

Varbergs Turistbyrå, tel. 0340-88 770 www.turist.varberg.se

FOTO: MIKAEL NORD

Hornborgasjön

Mellan de stora sjöarna Vänern och Vättern i Västergötland ligger Hornborgasjön som en stor grund svacka i terrängen. För 10 000 år sedan, när inlandsisen drog sig tillbaka, började de första tecknen skönjas till sjöns födelse.

Hornborgasjön är en av landets mest värdefulla och största fågelsjöar. I slutet av 1800-talet ansågs den vara Nordeuropas förnämsta fågelsjö och en mycket viktig länk i den kedja av våtmarker som fåglarna använder sig av vid sina flyttningar både under höst och vår. Sjön hade då ett största djup av två meter och bestod av 3000 ha öppna vattenytor. Efter fem sjösänkningar från början av 1800-talet till 1930-talet förvandlades sjön till ett träsk med en ”djungel” av vide och bladvassar. Det fanns endast få öppna vattenområden.

Efter påtryckningar från främst naturvänner genomförde Naturvårdsverket på uppdrag av regeringen en restaurering av sjön under åren 1988–1995 för att återge sjöns sitt värde som fågelsjö. En dammvall med regleringsanordningar byggdes över sjöns utlopp och vattenståndet höjdes med i medeltal 85 cm. Innan dess avverkades 1 200 ha monotona bladvassfält för att återskapa öppna vattenytor. Över 700 ha busk- och strandskogar togs bort och tillsammans med de tidigare uppodlade marderna har dessa återskapats till öppna betesmarker och strandängar. Idag har sjön ett största djup av 1,5 m och medeldjupet är 0,9 m. Sjön består av en mosaik av öppet vatten, vass- och buskområden samt strandängar med en total våtmarksareal av 3 300 ha.

Restaureringen av sjön är i särklass landets största enskilda naturvårdsprojekt och har skapat förutsättningar för att ett flertal våtmarksbundna fågelarter har återkommit eller ökat i antal.

FOTO: JAN TÖVE/N

Från Naturum Trandansen kan man se upp till 10 000 tranor.

Totalt har 280 arter noterats vid sjön, varav 130 häckar regelbundet i naturreservatet. Av dessa är 50 våtmarksbundna och bl.a. häckar samtliga landets fem doppingarter. I sjöns vassar och vassmosaiker häckar brun kärrhök, rördrom, strastsångare och gråhakedopping. På sjöns flytöar häckar uppemot 10 000 par skrattnås och 40 par svarttärna. I anslutning till skrattnåskolonierna häckar 100 par svarthalsad dopping och ett tiotal par svarthakedopping. Utmed sjöns hävdade stränder och strandängar häckar bl.a. småfläckig sumphöna, skedand, årtå, snatterand, brushane, sydlig kärrsnäppa och rödbena. I sjöns buskområden hittar man bon av storskarv, häger och pungmes. Även fiskgjuse och havsörn häckar i området.

I anslutning till sjön förekommer näktergal, flodsångare, kornknarr, gråhoppssångare och rosenfink. På våren och hösten rasar stora mängder änder och vadare främst grågås, sothöna,

FOTO: JAN JOHANSSON

Genom en omfattande restaurering av sjön har den återigen blivit en av Nordeuropas viktigaste rast- och häckningsplatser för våtmarksarter.

kricka, bläsand, grönbena och brushane. Sjöns karaktärsfågel är tranan som rastar vid sjön både höst och vår. Mest känd är den s.k. "trandansen", då upp till 10 000 tranor kan ses dansa i mitten av april på sjöns södra strandängar vid Dagsnäs.

På vintern är sjön igenfrusen men bjuder ändå på relativt rikt fågelliv med övervintrande rovfåglar som kungsörn, havsörn, fjällvråk och duvhök. I sjöns vassar kan skäggmes ses. Strax öster om sjön ligger berget Billingen med orörda barrskogar och mossar där arter som spurvuggla, pärluggla, tjäder, orre, järpe, spillkråka och nötkråka häckar.

Under 1997 avsattes sjön med angränsande strandängar som ett naturreservat med tillträdesförbud under perioden 20/3 – 15/7. För att göra området tillgängligt för allmänheten finns åtta besöksplatser utmed sjön där fågeltorn eller andra utsiktsplatser möjliggör för besökarna att bese området med dess rika fågelliv. Vid sjön finns två Naturrum, Hornborga Naturum och Naturum Trandansen, för att ta emot de ca 200 000 besökare som gästar sjön årligen. Hornborga Naturum ligger utmed sjöns östra strand, där det finns en utställning om sjön och dess ekologi, kafeteria och ett handikappat fågeltorn med hiss. Därifrån utgår vandringsleder längs sjöns stränder och till det varierande

FOTO: LENNART MELLGREN

Både svarthakedopping (t.v. med ungar) och svarthalsad dopping häckar i Hornborgasjön.

FOTO: LARS CARLSSON

En trastsångare sjunger i vassen just utanför Hornborga Naturum. Inne i byggnaden finns en utställning om sjöns historia och ekologi.

kulturlandskapet utmed sjön. Vid vandringslederna finns gömslen och utsiktsplatser.

Naturum Trandansen i sjöns södra del, utmed vägen Skara–Falköping, är centrum för den som vill uppleva alla de tranor, som i mitten av april ses "dansa" på strandängarna.

Övernattning och camping finns i städerna Skövde, Skara och Falköping vilka ligger ca 20 km från Hornborga Naturum. Logi finns även i anslutning till sjön såsom Hornborga stugby (4 km), Dagsnäs slott och Västtomten.

INFORMATION

Hornborga Naturum

tel. 0500-49 14 50, fax 0500-49 13 38

www.hornborga.com

Falköpings Turistbyrå tel. 0515-131 95

www.falkoping.se/turism

Skara Turistbyrå tel. 0511-325 80

Skövde Turistbyrå tel. 0500-44 66 88

FOTO: PEDER HEDBERG FÄLT

Tåkern

– den stora fågelsjön

Fågelsjön Tåkern ligger i sydvästra Östergötlands slättbygd strax öster om det berömda berget Omberg och den stora sjön Vättern. Närmaste tätorter är Ödeshög och Vadstena. Tåkern är en av Nordeuropas mest betydelsefulla häcknings- och rastplatser för många fågelarter. Här har ca 270 fågelarter setts och ca 120 arter häckar. Sjön och dess närmaste omgivning är avsatt som naturreservat (54 km²) och det är också ett sk Ramsarområde. Tåkern är egentligen bara en vattenhinna i landskapet – ca 44 km² stor, men endast med ett medeldjup på 80 cm. Sjön omges av mäktiga vassområden. Sammantaget är det Nordeuropas största vassområde (1500 ha), vilket gör att vasslevande fåglar förekommer i stor omfattning. Runt sjön finns också fågelrika strandängar, ca 450 ha och fuktiga till våta strandskogar ca 560 ha. Strandängarna hålls öppna tack vare ekonomiskt stöd till djurhållningen.

Tåkern inbjuder till besök både under häcknings- och flyttningstid. De bästa tiderna att besöka sjön är maj/juni samt september/oktober. Det finns fyra besöksområden vid sjön (se karta) – Glänås, Väversunda, Svälinge och Hov. Där finns fågeltorn och gömslen, parkeringsplats, rastbord och sopmaja. Vid Glänås och Svälinge finns spångade vandringsleder.

Maj – juni

Under våren och försommaren är det full aktivitet på Tåkerns häckande arter. I juni blommar också många orkidéer på strandängarna.

Vid Glänås och Svälinge finns de bästa möjligheterna att komma häckfåglarna in på livet. De spångade vandringslederna passerar genom och intill de annars otillgängliga vassområdena. Den bruna kärrhöken är en vanlig syn, ca 45 par häckar vid Tåkern. Rördrommarna (ca 40 hanar) tutar i vassen och i juni kan man ibland få se flygande fåglar. Trastsångarna (ca 150 par) sitter

FOTO: STEFAN LAGERBLAD

Ca 40 rördrombanar finns årligen i Tåkern.

ganska tätt och sjunger ljudligt. Här finns det gott om skäggmesar (flera tusen par) som nyfikna tittar fram i vassen. I vasskanten smyger vattenrallen och grymtar.

Både vid Svälinge och Glänås går leden även ut på de öppna betade strandängarna. Här häckar tofsvipan, rödbenan och enkelbeckasinen. Några par strandskata och storspov brukar häcka på åkrarna intill. På strandängen häckar också ängspioplärka och gulärta. På ängarna finns också många grågåskullar.

Mellan vassen och strandängen finns ofta en vattenspegel, den sk "blå bården". Här rastar i maj bl.a. svartsnäppa, brushane, gluttsnäppa, grönbena och ibland kärnsnäppa.

Här finns också flera arter simänder som t.ex. snatterand, skedand och årta. I dessa partier söker också svart- och fisktärnan efter småfisk. Svarttärnan har i Tåkern en av sina största inlandsförekomster med 30–40 par.

I strandskogen häckar bl.a. fiskgjusen som ofta ses fiska ute över sjön. Även lärkfalken häckar i området. I björk- och videområden i strandskogen vid Glänås och Svälinge häckar också flera par pungmesar.

September – oktober

Under hösten besöks Tåkern av de flesta simfåglar och vadare. De flesta av de nordligt häckande vadarna rastar t ex svartsnäppa, kärnsnäppa, gluttsnäppa samt enstaka spovsnäppor, mosnäppor och småsnäppor.

Tåkern är en viktig rastplats för simfåglar om hösten. Under tidig höst kan ca 2 000 svanar finnas i sjön tillsammans med tusentals brunänder och sothöns. Tåkern kanske mest känd som en av de mest betydelsefulla rastplatserna för sädgäss. I mitten av oktober är de som flest, ca 20 000. I flockarna finns också enstaka tundrasädgäss, blåsgäss, spetsbergsgäss, fjällgäss och vit-kindade gäss. Även några tusen tranor brukar rasta denna tid.

Besöksområden vid Tåkern

Glänås i söder. Från parkeringen går en väg ner till ett fågeltorn. Därifrån har man en storslagen överblick över kulturlandskapet, vassar och en stor del av sjön (se foto). Här finns även en mindre informationslokal och härifrån utgår guidade turer på helgerna. Från tornet går en ca två km lång spångad led genom strandskog, ut över de öppna kalkrika strandängarna och genom vassområden fram till ett mindre fågeltorn. Här finns också ett par gömslen.

Svältinge i norr. Från parkeringen går en ca 1 km lång vandringsled till ett fågeltorn. Leden går utefter Mjölnaån, sjöns utlopp. Från ett mindre observationstorn längs leden har man utsikt över strandängar och vattensamlingar.

Hov i öster. Från parkeringen är det ca 200 m ned till fågeltornet. Leden och fågeltornet är handikappanpassade. Hov är höstens fågellokal nummer ett vid Tåkern. Här kan man i slutet av september och under hela oktober uppleva "Det stora lyftet", när tusentals sädgäss varje dag i gryningen flyger upp mot de omgivande fälten för att äta. Under eftermiddagarna kommer de sedan åter för att sova i sjön. Vid Hov finns också goda möjligheter att se rastande rördrom, vadare, änder och rovfåglar.

Väversunda i väster. Från parkeringen är det en kort promenad ner till en plattform som är handikappanpassad. Väversunda är mest besöksvärt i maj, då flera vadare spelar över ängarna t.ex. rödbena, tofsvipa och enkelbeckasin. Under ljumma försommarskvällar spelar småfläckig sumphöna och ibland den sällsynta dubbelbeckasinen. Här kan man se flera gäsfamiljer på ängarna.

Omberg

Väster om Tåkern ligger ligger Omberg. Det är ett berg med prunkande lövskogar och hisnande branter ned mot Vättern med gammal orörd barrblandskog. Längs västra vägen har man en vidunderlig utsikt över Vättern och goda möjligheter att se och lyssna till Ombergs fåglar. Spillkråkan och nötkråkan är tämligen vanliga både vår och höst. I maj juni kan man njuta till rosenfinkens och mindre flugsnapparens sång och med lite tur höra lundsångare. På Ombergs naturum får du mer aktuell information om natur i hela Tåkern–Ombergsbygden.

FOTO: JOHN LARSEN

Flera tusen skäggmespar häckar i Tåkerns vassar.

INFORMATION

Länsstyrelsen

tel. 013-196000

www.e.lst.se

Tåkerns Fältstation

tel. 0144-32119

w1.115.telia.com/~u11502098

Naturum Omberg

tel 0144-33245

Vadstena turistbyrå

tel. 0143-31570

Ödeshögs turistbyrå

tel. 0144-39990

Logi och mat

Ombergs turisthotell, tel 0144-33002

Stocklycke vandrarhem, tel 0144-33044

Klosterhotellet, Vadstena, tel 0143-31530

Vandrarhem: se www.meravsverige.nu

FOTO: LENNART MATHIASSEN/N

I höstens stora gäsflockar ses regelbundet enstaka fjällgäss.

Praktejder ses ofta vid Hallands kust i mars–april.

FOTO: LARS CARLSSON

De tusentals tranorna vid Hornborgasjön är imponerande.

Resttips 1

Storartade skådespel och stilla ödemark tidig vår

I månadsskiftet mars–april är våren ännu ung i södra Sverige. Men just vid den här tiden kulminerar två av vårens riktigt stora skådespel i fågelvärlden: ejdersträcket och trandansen. Exakt när maximum inträffar varierar något från år till år, men en tur i början av april brukar kunna ge mycket gott utbyte. Vid denna tid är också aktiviteten hög inne i skogarna.

Låt oss därför föreslå en tidig vartur på förslagsvis en vecka. Den börjar ute vid kusten vid Getterön. Inne på reservatet rastar vid denna tid stora mängder änder och pilgrimsfalken jagar. Det stora dragplåstret är emellertid det magnifika ejdersträcket längst ut på Gubbanäsan, Getteröns västligaste utpost. Är man ute i god tid kan man ordna boende med vandrarhemsstandard

i Varbergs Ornitologiska Förenings hus inne på reservatet med en magnifik utsikt!

Från Getterön och ett brusande hav är det bara ca tolv mil in till de ödliga markerna runt Store Mosse. Nattetid ljuder ugglälåten över nejden för att i gryningen avlöses av orrspelellåten över nejden för att i gryningen avlöses av orrspelellåten och spillkråkans trumning. I Kävsjön rastar mycket änder och från myrvidderna hörs både trana och sångsvan. Via turistbyråerna kan man boka mycket attraktivt boende nära vildmarken.

Turen avslutas vid Hornborgasjön, ca 15 mil norrut. Tusentals tranor rastar i trakten och det bjuds på fantastiska skådespel när tranorna morgon och kväll drar förbi. Flera stugbyar och pensionat finns i trakten. Men boka i god tid!

FOTO: LARS CARLSSON

Tjädern finns i skogarna runt Store Mosse.

Mäktig fågelsång och östliga arter på senvåren

FOTO: SEPPO HAAVISTO

Rosenfink, en östlig art som etablerade sig i Sverige under andra halvan av 1900-talet.

Maj månad är en intensiv tid för den som tycker om fåglar. Efter hand anländer flyttfåglarna från söder och fågelkören blir fulltalig. Särskilt i slutet av månaden är fågelsången intensiv och attrik. Vid den tiden kan en resa genom sydöstra Sverige vara mycket givande.

Låt oss föreslå en tur som börjar i Kristianstads Vattenrike, fortsätter till Ottenby på södra Öland och slutar vid den stora fågelsjön Tåkern.

På de vidsträckta och välhävade strandängarna i Kristianstads Vattenrike spelar vadarna vid denna tid och ute över sjöarna fladdrar eleganta svarttärnor. I en vattenkant vandrar en vit stork och från buskmarkerna hörs ett fint pipande som sticker igenom den mäktiga fågelkören. Det är pungmesens lockläte.

Övernattning kan bokas via turistbyrån. Så här före den egentliga turistsäsongen har man mycket att välja mellan och priserna är humana.

Genom skir grönska i Blekinge och sydöstra Småland går sedan färden vidare till Öland. Södra Öland har i princip alltid mycket att bjuda den naturintresserade, men frågan är om inte

FOTO: LENNART MATHIASSEN/N

Göktytan är ännu ganska vanlig i östra Sverige.

senvåren är allra bäst. Då är som sagt fågelkören intensiv och då har man även goda möjligheter att få se öländska specialiteter som halsbandsflugsnappare, höksångare, ängshök och kornknarr.

För många fågelskådare är senvåren på Öland också intimt förknippad med rariteter. Det ses alltid östliga eller sydliga arter, och har vädret varit gynnsamt (högtryck i öster och varma sydostvindar) kan det bli riktiga högtidsstunder med aftonfalkar, rostgumpsvala, rosenstare och mycket annat.

Övernattning måste bokas i god tid – även om utbudet är stort, är det många som vill till Öland på senvåren.

Från Öland går färden sedan vidare genom östra Småland och södra Östergötland till Tåkern. Denna stora slättsjö är en av norra Europas förnämsta fågelsjöar. Från vassarna ljuder rördrommens starka bastoner liksom trastsångarens kraftiga sång. En kvällstur i omgivningarna ger spelande vaktel, mängder av näktergalar och andra nattsångare.

På Omberg, berget väster om Tåkern, finns ett fint beläget vandrarhem. Där kan man också avnjuta skogsfåglar som t.ex. spillkråka och nötkråka.

FOTO: HANNU KIUTTU

Halsbandsflugsnapparen häckar på Öland.

Rovfågelsträcket över Falsterbo är imponerande. Ormvråken (t.v.) är mycket talrik medan ormörnen (t.h.) hör till rariteterna.

Resttips 3

Rovfåglar och en smak av Sibirien under hösten

Under hösten drar ofantliga fågelsträck söderut via södra Sverige. Det är miljoner och åter miljoner flyttfåglar som passerar. Sedan lång tid har också två sydliga utposter, Falsterbo i sydväst och Ottenby i sydost, legat fågelskådarna varmt om hjärtat. En tur som kombinerar dessa platser kan bli mycket givande.

Låt oss börja i Falsterbo. Här passerar i princip alla de fågelarter som flyttar via södra Sverige, men det är kanske ändå rovfågelsträcket som drar till sig den största uppmärksamheten. Från slutet av augusti till början av november kan dagar med fina förhållanden (gärna högtryck) bjuda på kraftigt rovfågelsträck.

Vid ett besök i månadsskiftet september–oktober dominerar sparvhök och ormvråk, men även röd glada, fiskgjuse och många andra förekommer i goda antal. Russinen i kakan är örnarna. Ingen annan stans i Norden är chansen lika stor att få se t.ex. mindre skrikörn eller ormörn som i Falsterbo.

Eftersom rovfågelsträcket är som mest intensivt frampå dagen, kan man med fördel inleda morgonen längst ut på Nabben. Där är ofta såväl sjöfågelsträcket över havet som småfågelsträcket inifrån land intensivt.

I Falsterbos närhet finns många alternativ för övernattnig. Vill man bo mitt i händelsernas centrum, dvs. på fågelstationen, måste man boka i god tid.

Efter några dagar i Falsterbo går färden vidare mot öster till Öland. Även där passerar stora flyttfågelskaror, men det är snarare sjöfåglar från nordliga tundraområden och småfåglar från

den sibiriska taigan som utövar störst lockelse på fågelskådarna.

Sjöfågelsträcket kan vara mycket intensivt med mycket stora mängder av ejdrar, prutgäss och vitkindade gäss. I gåsflockarna gömmer sig ibland den karismatiska rödhalsade gåsen.

I buskar och snår rastar mycket småfåglar. Titt som tätt går larmet om att någon hittat en sibirisk sällsynthet och man har stor chans att få njuta av de små juvelerna. Vill man inte trängas med andra skådare, kan man i stället vandra i ödsligheten längs Ölands östkust och njuta av fågellivet. Plötsligt sitter det kanske en ökensängare i en strandmälla!

Övernattning bör bokas i god tid även om det finns många alternativ.

FOTO: JOAKIM JOHANSSON

Hösten på Öland ger ofta en smak av Arktis eller Sibirien som denna flock alförrädare rastande utanför södra udden vid Ottenby.

Sverigespecialisten

En fantastisk fågelupplevelse
väntar på dig

Mer än 20 års erfarenhet av
fågelskådning i Sverige

Kom med på en av våra kortare turer 2002 –

Hornborgasjön - där tranorna dansar 19–23 april

Öland - Fågelflyttning och vikingaborgar 24–28 maj

Falsterbo - Bivråksflyttning 30 aug. – 3 sep.

Falsterbo - Örnar och gäss 4–8 oktober

Öland - Sibiriska flyttfåglar och rariteter 11–15 oktober

Eller låt oss ta Dig på en specialbeställd
tur under den tid Du önskar, så länge Du
önskar och vart Du vill i Sverige!

Ganløseparken 46, 3660 Stenløse, Danmark. Tel: (+45) 48 19 59 40
Fax: (+45) 48 19 59 45
e-mail: jeffprice@ibis-excursions.dk
<http://www.ibis-excursions.dk>

Welcome to the Swedish birdlocations

We arrange fully included tours from three to ten days to interesting places as Hornborga with tens of thousands of dancing cranes in April, Falsterbo in autumn with its fabulous gatherings of raptors, Öland in spring and autumn with all rare migrating birds and Dalarna with owls and woodpeckers.

Our guides are all experts in ornithology.

Contact us for your best birdwatching holiday!

Aktiv Semester /Active Holidays
Phone +46 (0)31 - 81 83 55 - Fax +46 (0)31 - 81 83 02
Mail info@aktivsemester.se

Användbara telefonnummer och web-adresser för den som vill se fåglar i södra Sverige

Telefonvarare med fågelrapporter

I de flesta landskapen har de ornitologiska föreningarna telefonvarare som ger tips om aktuella fåglar. På särskilda nummer kan man även ringa in sina rapporter.

	Lyssna	Rapportera
Skåne	040-41 12 14	040-41 09 29
Halland, södra delen	035-364 27	035-364 97
Halland, mell. delen	0346-812 14	0346-812 30
Övriga västkusten	031-42 68 00	031-49 22 19
Blekinge	0457-300 70	
Småland, södra	0470-473 46	0470-487 46
Småland, nordöstra	0495-141 31	
Öland	0485-779 11	0485-779 22
Ottenby natursvarare	0480-173 33	
Ottenby fågelstation	0485-611 118	
Gotland	0498-21 04 42	0498-21 05 42
Västergötland, södra	0320-700 96	
Västergötland	0500-450 450	0500-450 451
Östergötland	013-13 39 86	
Club 300	071-26 83 00	020-76 80 30

(kostar 4:55 per minut vid avlyssning)

Web-sidor med fågelrapporter

Allt flera ornitologiska föreningar och klubbar har numera web-sidor som, likt telefonvararna, ger tips om aktuella fåglar. Här är några av de mest användbara:

”Svalan”, SOF:s rapporteringssystem
<http://svalan.viron.se/rappsys/index/htm>

Club 300 (sällsynta fåglar)
www.club300.se

Kustobsar (västkusten)
www.kustobsar.st

Skånes Ornitologiska Förening
www.skof.se/obs

Getterön
www.getteron.com

Öland
www.oof.nu

FOTO: BRUNO SUNDIN

Havsörn.

Sveriges Ornitologiska Förening (SOF)

– en förening för alla som gillar fåglar

- Fågelintresse
- Fågelskydd
- Fågelforskning

Dessa tre punkter är ett koncentrat av SOF:s verksamhet. Alla är lika viktiga. Utan ett utbrett fågelintresse skulle det inte finnas engagemang för fågelskyddsarbete och naturvård. Utan ett målmedvetet fågelskyddsarbete skulle vi få färre fåglar att titta på. Fågelforskningen lär oss mycket om såväl om grundläggande ekologiska fakta som om fåglarna som indikatorer på hur det är ställt med vår miljö.

Som fågelintresserad har du ett par olika typer av medlemskap i SOF att välja mellan:

- Att bli "Fågelvän" kostar 100:–. För det får du tidskriften *Fågelvännen* fyra gånger om året.
- Att bli fullbetalande medlem kostar 270:– och inkluderar åtta häften av tidskriften *Vår Fågelvärld* om året.
- Vill du även ha vår vetenskapliga tidskrift *Ornis Svecica* lägger du till 80:–. Vill du ha årsboken *Fågelåret* kostar det 70:– extra.

Sveriges Ornitologiska Förening
postgiro 19 94 99-5
Medlemsservice tel. 0485-56 38 00

WISP Wetlands in Spatial Planning

. . . är ett EU-finansierat projekt inom Interreg IIC, programmet för Nordsjöregionen. Ett av projektets mål är att stimulera hållbar ekoturism i fågelrika våtmarker. Skydd och vård av värdefulla våtmarker kommer inte enbart fåglarna och annan fauna och flora till godo. Vi får även möjlighet att använda de rika fågelmiljöerna i skolundervisningen och för rekreation. Det sistnämnda kan dessutom ge det lokala näringslivet inkomster och arbetstillfällen.

Ett nät av våtmarker i nordvästra Europa är av mycket stort värde för ett stort antal fågelarter. Ingående i den "Nordostatlantiska sträckvägen" används dessa våtmarker av mycket stora antal flyttfåglar på väg mellan häckningsplatser i norr och vinterkvarter i söder. Under de långa flyttningsresorna är fåglarna beroende av rika födosöksområden där de kan ladda energi för den fortsatta resan.

En hållbar skötsel av dessa våtmarker är viktig för deras fortsatta överlevnad och betydelse. Många våtmarker ligger i tätbefolkade områden med stort exploateringstryck. Utvecklandet av lokal ekoturism är en väg att öka samhällets medvetenhet om våtmarkernas värde. En hållbar planering för framtiden innefattar att våtmarkernas värde behålls till fromma för såväl ekosystemen som de lokala samhällena.

INTERREG IIC
Nordsjöregionen

Projekt
delfinansierat av
Europeiska Unionen

